

Врз основа на член 44 став (14) од Законот за основното образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 116/19, 229/20, 3/2025 и 74/25), министерката за образование и наука утврди

П Р А В И Л Н И К
за начинот и поблиските критериуми на организирање и изведување на натпреварите на
учениците по одделни предмети на општинско, регионално и државно ниво
во основното образование

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се уредува начинот и поблиските критериуми на организирање и изведување на натпреварите на учениците по одделни предмети на општинско, регионално и државно ниво во основното образование.

Член 2

- (1) Натпреварите се организираат со цел вреднување и рангирање на знаењето, умеењето, вештините и способностите на учениците по одделен наставен предмет (сроден предмет или научна област на која припаѓа наставниот предмет).
- (2) Содржината на натпреварите е усогласена со возраста на учениците и се темели на наставниот план и наставните програми за основното образование.

Член 3

- (1) Натпреварите се организираат на општинско, регионално и државно ниво.
- (2) Општинските, регионалните и државните натпревари ги организираат акредитирани здруженија на наставници (во натамошниот текст: здруженија на наставници) по одделни наставни предмети, сродни предмети или област на која припаѓа наставниот предмет.
- (3) Право на учество на државен натпревар имаат учениците кои на општинскиот или регионалниот натпревар постигнале резултати согласно критериумите утврдени од здруженијата на наставници.

- (4) Доколку на ниво на општина или регион не постојат услови за организирање на општински или регионален натпревар, согласно со член 10 од овој правилник, учениците имаат право директно да учествуваат на државниот натпревар.

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА НАТПРЕВАРИТЕ

Член 4

Цели на организирањето и изведувањето на натпреварите се:

- вреднување на нивото на стекнатите знаења, умеења и вештини на учениците;
- препознавање и афирмирање на училиштата преку резултатите на нивните ученици со цел унапредување на нивниот углед и атрактивност;
- откривање на учениците кои се надарени или талентирани за одредена област;
- збогатување на наставниот процес со проширени и продлабочени содржини за учениците кои покажуваат интерес по одделни наставни предмети;
- подобрување на квалитетот на образованието;
- промовирање на постигањето на учениците и воспитно-образовната работа на основните училишта,
- поттикнување на натпреварувачкиот дух, тимската работа и развивање на толеранцијата кај учениците и
- учество на меѓународни натпревари.

Член 5

Натпреварите се одржуваат заради:

- размена на искуства и добри практики меѓу наставниците;
- поттикување на професионалниот развој на наставниците;
- промоција на учениците;
- проширување на заемната соработка на училиштата, како и нивна соработка со други институции;
- медиумска промоција на постигањата од воспитно-образовната работа и
- промовирање на општествената одговорност на компаниите како форма на поддршка на натпреварите.

III.ОРГАНИЗАЦИЈА НА НАТПРЕВАРИТЕ

Член 6

- (1) За организирање на натпреварите здружението на наставници поднесува барање до Министерството за образование и наука (во натамошниот текст: Министерството) за акредитација и организирање на натпревари по објавен јавен повик.
- (2) Јавниот повик од ставот (1) на овој член се објавува на интернет страницата на Министерството во четвртиот квартал од тековната учебна година.
- (3) При поднесувањето на барањето за акредитација, здружението на наставници доставува документацијата од членот 44 став (7) од Законот за основното образование.
- (4) Доколку на Јавниот повик се пријават две или повеќе здруженија кои ги исполнуваат условите согласно член 44 од Законот за основното образование, Комисијата за акредитација на здруженија на наставници одлучува врз основа на дополнителни критериуми.
- (5) Дополнителни критериуми од став (4) од овој член се:
 - во последните пет (5) години, здружението на наставници има освоено места, награди или медали на меѓународни натпревари, на кои учествувало со сопствена екипа или каде водачи биле членови на здружението (доказ: фотокопии од дипломи/ сертификати за освоени места/награди на учениците и сертификати за учество на водачите);
- (6) Дополнителните критериуми нема да се земат во предвид од Комисијата за акредитација, доколку здружението на наставници кое поднело барање за нова акредитација, претходно имало одземена акредитација поради утврдени нерегуларности при спроведувањето на натпреварите во период од три (3) години наназад од денот на аплицирањето. Во ваков случај, предност имаат останатите здруженија што се пријавиле на јавниот повик, доколку ги исполнуваат условите од членот 44 став (7) од Законот за основното образование.
- (7) Здружението на наставници за организација на натпреварите се акредитира за период од три учебни години.
- (8) За организирање на натпреварите се акредитира по едно здружение на наставници по одделен наставен предмет, среден предмет или научна област на која припаѓа наставниот предмет.

(9) За учество на учениците на општински, регионални и државни натпревари, за кои училиштето или основачот обезбедува средства за котизација, задолжително е претходно рангирање на учениците на училишно ниво, согласно со претходно утврден план на критериуми од страна на наставничкиот совет на училиштето.

(10) Планот за критериуми од ставот (9) од овој член, се изготвува врз основа на:

- предлози за натпревари од страна на наставниците на училиштето, изготвени од страна на стручните активи на наставници по одредени области, а врз основа на бројот на надарени и/или талентирани ученици за наставните предмети од областа на активот;

- финансиските можности на училиштето за покривање на трошоците за котизација за учество на натпревари и утврдена квотата на бројот на ученици за кои може да се плати котизација од страна на училиштето и/или општината за секој наставен предмет за кој се планира учество на натпревар;

- утврдениот минимум поени за учество на повисоко ниво на натпреварување (општински, регионален и државен натпревар) по одделени наставни предмети или области.

(11) Бројот на ученици кои имаат право на бесплатно учество на повисоко ниво на натпреварување (општински, регионален и државен натпревар) се утврдува со одлука на наставничкиот совет на училиштето, во согласност со годишниот финансиски план на училиштето и врз основа на утврдениот план од ставот (10) на овој член.

(12) Минимумот на поени за учество на повисоко ниво на натпреварување се утврдува со одлука на наставничкиот совет на училиштето, а на предлог на активите на наставниците по одделени наставни предмети, области.

(13) Учениците кои се рангирале за повисоко ниво на натпреварување (општински, регионален и државен натпревар), согласно утврдената квота за секој наставен предмет, се ослободуваат од котизација, а трошоците ги покрива училиштето или основачот.

(14) Учениците кои не се рангирале во утврдената квота по наставниот предмет, област можат да продолжат на повисоко ниво на натпреварување само доколку го исполнуваат утврдениот минимум на поени од ставот (10) алинеја (3) на овој член.

(15) За учениците од ставот (14) на овој член, котизацијата ја плаќаат родителите или старателитена учениците.

(16) Натпреварите задолжително се планираат во годишната програма за работа на училиштето.

(17) Здружението на наставници на својата интернет страница секоја година јавно ги објавува прашањата, зададените задачи и/или темите што се користеле на општинските, регионалните и државните натпревари на учениците од претходната година. Истите треба да бидат преведени на сите наставни јазици на кои имало учесници на натпреварите.

Член 7

- (1) Здруженијата на наставници, во рамки на тригодишниот календар за спроведување на општински, регионални и државни натпревари во основните училишта, го утврдуваат месецот и годината на одржување на натпреварите на соодветно ниво (општинско, регионално и државно).
- (2) Конечните датуми и времето на одржување на натпреварите се утврдуваат по претходна координација помеѓу претседателите на акредитираните здруженија, со цел да се избегне преклопување на датумите на натпреварите.
- (3) Датумите и времето од ставот (2) на овој член, здруженијата на наставници ги објавуваат на својата официјална интернет- страница.

Член 8

- (1) Здружението на наставници со правилник за организирање на натпреварите го уредува начинот на организација на натпреварите, поблиските критериуми за организирање и изведување на натпреварите, целите на натпреварите и вреднувањето на резултатите на учениците.
- (2) На здруженијата на наставници им се одзема акредитацијата во следните случаи:
 - поради непочитување на одредбите од Законот за основното образование и овој правилник;
 - доколку прашањата на натпреварот не се усогласени со наставната програма;
 - доколку не бидат испочитувани критериумите за организирање на натпреварите;
 - доколку има недоследности во рангирањето на тестовите; или
 - поради непочитување на тајноста на тестовите.
- (3) По поднесена пријава од ученици/ родители/ старатели до Министерството за образование и наука за утврдени нерегуларности при спроведувањето на државните натпреварите од страна на здруженијата на наставници, од страна на министерот за образование и наука (во натамошниот текст: министерот) се формира Комисија за утврдување на нерегуларности.
- (4) По поднесена пријава за утврдени нерегуларности при спроведувањето на општински и /или регионални натпревари од страна на ученици/ родители/ старатели/ наставници, здружението формира Комисија за утврдување на нерегуларности и одговорноста за истите ја има здружението.

- (5) Комисијата од ставот (3) на овој член е составена од три члена, и тоа: по еден член од Министерството, Бирото за развој на образованието и од Државниот просветен инспекторат.
- (6) Комисијата за утврдување на нерегуларности може да ја одбие поднесената пријава како неоснована, да даде писмена опомена на здружението на наставници за отстранување на утврдените нерегуларности со утврден рок за постапување, или да даде предлог на министерот за одземање на акредитацијата на здружението на наставници.
- (7) Доколку здружението на наставници не ги отстрани нерегуларностите во утврдениот рок, Комисијата за утврдување на нерегуларности дава предлог до министерот за одземање на акредитацијата на здружението на наставници.

IV. ПОБЛИСКИ КРИТЕРИУМИ ЗА ОРГАНИЗИРАЊЕ И ИЗВЕДУВАЊЕ НА ОПШТИНСКИ, РЕГИОНАЛНИ И ДРЖАВНИ НАТПРЕВАРИ

Член 9

Поблиските критериуми за организирање и изведување на натпреварите на учениците по одделни предмети се следните:

- акредитираните здруженија на наставници организираат општински, регионални и државни натпревари само по наставните предмети/области за кои се акредитирани,
- државниот натпревар по одделен наставен предмет, може да се одржи доколку има пријавено најмалку три ученици,
- ученикот се натпреварува на јазикот на кој ја следи наставата, освен ако учествува на натпревар по мајчин или странски јазик,
- за учество на ученици за секое наредно ниво на натпреварување (општински, регионален и државен натпревар), селекцијата се врши врз основа на постигнатите резултати и ранг-листата од претходните нивоа на натпревари,
- преминувањето на учениците на повисоко ниво на натпреварување, односно на регионален и/или државен натпревар, се врши согласно критериумите и условите утврдени од здружението на наставници,
- доколку за прво место на натпревар на државно ниво повеќе ученици или групи ученици постигнат ист број бодови, здружението на наставници кое го организира натпреварот утврдува дополнителни критериуми, согласно Правилникот за организирање на натпреварите на здружението на наставници.
- Здружението на наставници кое го спроведува натпреварот на државно ниво може да прогласи само по еден ученик или само една група ученици за освоено прво место на натпреварот.
- домаќин на државниот натпревар може да биде установа/институција која ја определило здружението на наставници, со претходно добиена согласност од страна на раководното лице на установата/институцијата,

- содржините/програмите за натпреварите по одделни наставни предмети, области ги определува здружението на наставници, согласно наставните планови и програми,
- времетраењето на натпреварувањето и бројот на прашања/ задачи го определува здружението на наставници кое го спроведува натпреварот,
- набљудувачите кои го следат натпреварот ги определува здружението на наставници во соработка со раководното лице на училиштето, односно факултетот,
- начинот на проверка на знаењето, умеењето, вештините и способностите, односно начинот за лично претставување и уметничка интерпретација го определуваат комисији формирани од здружението на наставници кое го спроведува натпреварот,
- незадоволниот учесник на натпреварот (ученикот или неговиот наставник) може да поднесе приговор до Комисијата за одлучување по приговори формирана од здружението на наставници кое го организира натпреварот од член11 став (7),
- временскиот период на одлучување по поднесениот приговор од алинеја 13 од овој член и објавувањето на конечните резултати од натпреварот од страна на организаторот не смее да биде подолг од пет работни дена од денот на објавување на прелиминарната ранг-листа,
- здружението на наставници по одржувањето на натпреварите подготвува скала за бодовите потребни за освојување награди и
- за освоено прво, второ или трето место на државен натпревар по одделен наставен предмет, ученикот добива диплома, неговиот наставник сертификат, а за останатите учесници здружението на наставници може да издаде диплома за освоена прва, втора или трета награда и потврда/пофалница за учество на натпреварот.

Доделувањето на награди (прва, втора и трета) се врши врз основа на скалата на бодови од алинеја 15 од овој член, при што повеќе ученици можат да освојат иста награда. Доделувањето на првото место се врши меѓу учениците или групите групите ученици кои ја добиле првата награда, при што може да биде избран само еден ученик или една група ученици- оној/онаа што има освоено најголем број бодови според скалата.

Член 10

- (1) Плаќањето на котизацијата ги опфаќа сите три нивоа на натпреварување: општинско, регионално и државно ниво.
- (2) Доколку во одредена општина постои само едно основно училиште и поради тоа не се организира општински натпревар, котизацијата ги опфаќа регионалниот и државниот натпревар по соодветниот наставен предмет/ област.
- (3) Доколку во рамките на определен регион не се пријавени ученици од повеќе општини, при што не постојат услови за организирање на регионален натпревар, пријавените ученици учествуваат директно на државниот натпревар.

- (4) Независно од тоа дали во одредена општина или регион се организира натпревар согласно ставовите (2) и (3) од овој член, котизацијата на здружението задолжително се плаќа и ја опфаќа организацијата на натпреварите на сите три нивоа: општинско, регионално и државно.

V. ВРЕДНУВАЊЕ, РАНГИРАЊЕ И ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОД НАТПРЕВАРИТЕ

Член 11

- (1) Начинот на вреднување на резултатите и рангирањето на учениците на натпреварот е во надлежност на комисија за вреднување на резултатите и рангирањето на учениците, која во зависност од видот на натпреварот може да биде општинска, регионална или комисија за државен натпревар, формирана од страна на здружението на наставници.
- (2) Комисијата за државниот натпревар се состои од најмалку тројца членови од редот на членови на здружението на наставници кое го организира натпреварот.
- (3) При одржување на државниот натпревар задолжително присуствува претставник од Бирото за развој на образованието, како набљудувач.
- (4) Здружението на наставници навремено доставува писмено барање или преку официјалната електронска адреса до Бирото за развој на образованието, за номинација на набљудувач на државниот натпревар.
- (5) Набљудувачот од ставот (3) на овој член, врши набљудување на проверката на знаењата на учениците на државниот натпревар.
- (6) Прелиминарната ранг-листа од натпреварот е јавна и се објавува на официјалната интернет страница на здружението на наставници.
- (7) Здружението на наставници формира Комисија за одлучување по приговори составена од најмалку тројца (3) членови за одлучување по приговори од редот на членовите на здружението кое го организира натпреварот. Вкупниот број на членовите на Комисијата го утврдува претседателот на здружението, во зависност од бројот на пристигнатите приговори.
- (8) Конечната ранг-листа од натпреварот е јавна и се објавува на официјалната интернет страница на здружението на наставници, откако ќе се разгледаат приговорите од страна на комисијата од став (7) на овој член.
- (9) Здружението на наставници може да утврди и други видови награди за учесниците на натпреварот, како и награди од страна на донаторите и спонзорите.
- (10) Дипломите, сертификатите, потврдите и пофалниците ги потпишува претседателот на здружението на наставници.

Член 12

- (1) Здружението на наставници по завршувањето на натпреварите, најдоцна во рок од 15 дена, на својата интернет страница објавува извештај за резултатите од сите нивоа на натпреварување.
- (2) Здружението на наставници по завршувањето на државниот натпревар до Министерството доставува извештај за резултатите од натпреварот, во рок најдоцна до 30 дена од објавувањето на конечните ранг листи.
- (3) Извештајот од ставот 2 на овој член, треба да ги содржи следните податоци:
 - назив на натпреварот и име на здружението на наставниците коешто го спроведувало натпреварот,
 - место и време на одржување на натпреварот,
 - број на учесници, број на наградени ученици, нивни наставници (табеларен приказ-име и презиме на ученикот/група ученици, име и презиме на неговиот наставник, одделение на образование/паралелка, освоено место, назив и место на училиштето во кое учи ученикот),
 - линкови до табелите со конечни резултати од сите нивоа на натпреварувањето објавени на веб страницата на здружението,
 - табеларен приказ на бројот на учесници по одделенија на сите нивоа на натпреварувањето,
 - табеларен приказ на бројот на наградени учесници по одделенија по сите нивоа на натпреварување.

VI. ЕЛЕКТРОНСКО ПРИЈАВУВАЊЕ НА ОСВОЕНИ МЕСТА НА ДРЖАВНИТЕ НАТПРЕВАРИ

Член 13

- (1) За освоено прво место на државен натпревар во учебна година, ученикот или групата ученици, односно нивниот наставник, пополнуваат електронска пријава и ја прикачуваат соодветната документација во електронска форма, со употреба на средства за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги или преку посредник за административни услуги по електронски пат, согласно прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги, во рокот утврден во член 44 став (13) од Законот за основното образование.
- (2) Пријавувањето од став (1) на овој член треба да ги содржи следните податоци:
 - име и презиме на ученикот/група ученици, односно неговиот наставник,
 - диплома за ученикот и сертификат за неговиот наставник,
 - адреса на живеење, контакт телефон и електронска пошта на ученикот и неговиот наставник,
 - ЕМБГ на ученикот и неговиот наставник,

- број на трансакциска сметка и име на банката депонент на ученикот и неговиот наставник,
- изјава за давање согласност за обработка на лични податоци.

VII.ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 14

Заради заокружување на процесот на организирање и изведување на натпревари од страна на акредитираните здруженија на наставници на кои акредитациите им истекуваат во текот на учебните 2025/2026 или 2026/2027 или 2027/2028 година, истите продолжуваат да важат, до крајот на наведените учебни години.

Член 15

Со денот на влегување во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за начинот и поблиските критериуми на организирање и изведување на натпреварите на учениците по одделни предмети на општинско, регионално и државно ниво во основното образование бр.18-6573/1 од 6.07.2020 година, бр. 18-3228/1 од 22.02.2021 и бр.12-3710/1 од 29.03.2024 година.

Член 16

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на неговото донесување.

**МИНИСТЕРКА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА,
проф. д-р Весна Јаневска, с.р**

Бр.12-15653/1

15.12.2025 година
Скопје